PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Regionalny
Program Operacyjny
Warmia i Mazury
na lata 2007-2013

Obowiązki Beneficjentów w zakresie prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych projektów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej

Dokument opracowany przez
Biuro Promocji i Informacji
Departamentu Zarządzania Programami
Rozwoju Regionalnego
Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Olsztyn, 26 stycznia 2011 r.

Spis treści

Spis treści 2

1. Jak zaplanować działania informacyjne i promocyjne na etapie przygotowywania wniosku? 3

2. W jaki sposób w praktyce promować i informować o projekcie? 6

3. Wytyczne w sprawie obowiązkowych działań informacyjnych i promocyjnych 13

3.1. Tablica informacyjna 13
3.2. Tablica pamiątkowa 14
3.3. Plakietka informacyjna 17
3.4. Serwis internetowy 18
3.5. Spotkania informacyjne 18
3.6. Publikacje i narzędzia komunikacji wizualnej i audiowizualnej 19
3.7. Zestawienia znaków graficznych/logotypów 20

4. Stosowanie tablic informacyjnych, pamiątkowych oraz plakietek informacyjnych 22

5. Założenia końcowe 23

6. Dobre i złe praktyki, przykłady 25

1. Jak zaplanować działania informacyjne i promocyjne na etapie przygotowywania wniosku?

Podstawy prawne określające zakres działań informacyjnych i promocyjnych

Podstawowe założenia związane z prowadzeniem działań informacyjnych i promocyjnych określono w artykułach 60 oraz 69 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 roku ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. U. UE L Nr 210, str. 25 z późn. zm.). Artykuł 60 lit. j nakłada obowiązki w zakresie informacji i promocji na Instytucję Zarządzającą (IZ), natomiast Artykuł 69 określa podstawowe założenia prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dla wnioskodawców Funduszy Europejskich.

Obowiązki Beneficjentów w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych skierowanych do opinii publicznej wynikają z artykułów 8-9 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. oraz Rozporządzenia Komisji (WE) nr 846/2009 z dnia 1 września 2009 r., jak również obowiązków informacyjnych i promocyjnych stosowanych przez Państwa Członkowskie, wynikających z faktu dofinansowania projektów ze środków funduszy strukturalnych (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny) bądź z Funduszu Spójności. W myśl tych przepisów Beneficjenci są odpowiedzialni za informowanie opinii publicznej o pomocy otrzymanej z Funduszy Europejskich poprzez wykorzystanie określonych narzędzi i kanałów informacyjno-promocyjnych.

Zgodnie z oficjalnym stanowiskiem Komisji Europejskiej z dnia 3 marca 2010 r. w sprawie kwalifikowalnych kosztów inwestycyjnych w rozumieniu Rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólny rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu /ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych/ (Dz. Urz. UE L 214 z 9.8.2008) oraz Wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013 (Dz. Urz. EU C 54 z 4.3.2006), **wydatki poniesione m.in. na informację i promocję w projektach objętych pomocą publiczną są niekwalifikowalne**.

Od dnia 13 maja 2010 r. koszty promocji projektu zaplanowane we wniosku o dofinansowanie **nie mogą przekroczyć 2% wartości projektu brutto**, z zastrzeżeniem, że ta kwota nie może być wyższa niż 100 000 złotych brutto. Ponadto w ramach przewidzianych na promocję kosztów obowiązuje zasada, iż koszt gadżetów promocyjnych i organizacji konferencji nie może przekroczyć 10% (oddzielnie na każdą z wymienionych kategorii wydatków) całości środków zarezerwowanych na promocję danego projektu.

Ogólne zasady prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych

Beneficjent zobowiązuje się do przestrzegania zasad dotyczących informacji i promocji w momencie podpisania umowy o dofinansowanie projektu lub podjęcia uchwały o dofinansowaniu projektu.
Beneficjent zobowiązuje się do:

- informowania społeczeństwa o dofinansowaniu realizacji projektu przez Unię Europejską zgodnie z wymogami rozporządzenia Komisji nr 1828/2006 oraz wytycznymi i zaleceniami Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2007-2013,
- wypełniania obowiązków informacji i promocji w zakresie określonym we wniosku o dofinansowanie,

- zamieszczenia, w miarę możliwości, we wszystkich dokumentach i materiałach, które przygotowuje w związku z realizacją projektu, informacji o udziale Unii Europejskiej oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w dofinansowaniu projektu oraz oznaczania dokumentów i miejsca realizacji projektu, a także urządzeń, obiektów, terenów i pomieszczeń, w których realizowany jest projekt, logo Unii Europejskiej z odniesieniem do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, herbu i loga województwa warmińsko-mazurskiego oraz logo Narodowej Strategii Spójności z odniesieniem do programu regionalnego (omówienie tych znaków znajduje się w dalszej części opracowania).

Uwaga. Należy nadmienić, iż obowiązek informowania o dofinansowaniu projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego dotyczy wszystkich projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 (RPO WiM), niezależnie od trybu wyboru projektów, tj. projektów konkursowych i indywidualnych.

Beneficjentom programu regionalnego, którzy realizują projekty infrastrukturalne lub budowlane, zaleca się powiadamianie IZ RPO WiM, z 14-dniowym wyprzedzeniem, za pomocą tradycyjnej poczty, jak i elektronicznej o inauguracji projektu[1]. Informacje te należy przesyłać na adres Sekretariatu Departamentu Zarządzania Programami Rozwoju Regionalnego – Biuro Promocji i Informacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, ul. Kościuszki 83, 10-950 Olsztyn, e-mail: prr@warmia.mazury.pl).

Ważniejsze wydarzenia związane z realizacją projektu, powinny zostać podane do wiadomości możliwe jak najszerszemu kręgowi odbiorców. Zaleca się sporządzanie dokumentacji fotograficznej lub filmowej z każdego ukończonego etapu realizacji projektu[2]. Dokumentację dotyczącą działań informacyjnych i promocyjnych podjętych w ramach promocji projektu, zgodnie z treścią umowy o dofinansowanie, należy przechowywać **do dnia 31 grudnia 2020 r**. Dodatkowych informacji dotyczących wymagań odnośnie informacji i promocji projektów dofinansowanych w ramach RPO WiM udziela Biuro Promocji i Informacji w Departamencie Zarządzania Programami Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, ul. Kościuszki 83, 10-950 Olsztyn, tel. (089) 521-96-74/12/13, e-mail: promocjaprr@warmia.mazury.pl.

Przykład dobrej praktyki
Zastosowanie zdjęć z kolejnych etapów realizacji inwestycji dofinansowanej z RPO WiM do celów promocyjnych na specjalnie utworzonej stronie internetowej/zakładce poświęconej danemu projektowi.

Na etapie sporządzania kosztorysu, który będzie podstawą do przygotowania budżetu projektu, w ramach wniosku o dofinansowanie, należy zatroszczyć się o w miarę **ogólne ujęcie** i zdefiniowanie kategorii wydatków obejmujących działania informacyjne i promocyjne. Powinna ona w sposób nie budzący wątpliwości określać rodzaj działań, jakie będą w ramach tej kategorii realizowane, bez wskazywania jednakże konkretnych wydatków. Umożliwia to odpowiednim komórkom IZ, Instytucji Pośredniczącej (IP) oraz Instytucji Pośredniczącej II stopnia (IPII) na elastyczne podejście do kwalifikowania określonych dokumentów i dowodów poniesienia wydatków do odpowiedniej kategorii wydatków w budżecie na etapie weryfikacji dokumentów i poświadczania kwalifikowalności. Beneficjent natomiast może w sposób elastyczny dostosowywać szczegółowy sposób realizacji zaplanowanych działań, bez konieczności wprowadzania zmian do projektu w trakcie jego realizacji. Należy jednak pamiętać, że wszystkie działania informacyjne i promocyjne ujęte we wniosku o dofinansowanie, muszą zostać zrealizowane.

[1] *Pod pojęciem inauguracji projektu należy rozumieć rozpoczęcie funkcjonowania projektu, który został dofinansowany ze środków EFRR w ramach RPO WiM.*

[2] *Dobrą praktyką będzie tworzenie dokumentacji z realizacji projektu dla celów promocji Funduszy Europejskich, ale może ona również stanowić uzupełnienie dokumentacji technicznej w momencie kontroli na miejscu inwestycji przez IZ RPO WiM.*

Biorąc pod uwagę specyfikę realizowanego projektu i podział procesu realizacji na etapy należy odpowiednio przygotować **harmonogram działań informacyjnych i promocyjnych**. Należy pamiętać by działania informacyjne i promocyjne były spójne z innymi działaniami w harmonogramie realizacji projektu.

2. W jaki sposób w praktyce promować i informować o projekcie?

Zaplanowane przez Beneficjenta działania dotyczące informacji i promocji w ramach projektu będą realizowane na podstawie zapisów **umowy o dofinansowanie projektu**, na mocy której przyznane będzie Beneficjentowi dofinansowanie ze środków RPO WiM. Kwestią podstawową, która musi znaleźć zastosowanie w praktyce jest jednolita identyfikacja wizualna Funduszy Europejskich (FE). W przypadku RPO WiM komponentem FE jest Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, z którego finansowany jest Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013.

Jakie są wymagania dotyczące znaków graficznych?

Wszelkie materiały informacyjne i promocyjne tworzone w celu komunikowania wsparcia Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego dla realizowanego w ramach RPO WiM projektu zawierają zestaw znaków graficznych[3]:

- Znak Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013 oraz logotyp: Program Regionalny. Narodowa Strategia Spójności;
- Flaga Unii Europejskiej z odwołaniem słownym do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- Herb województwa warmińsko-mazurskiego;
- Logo Warmii i Mazur

Konfiguracja zestawu znaków oraz przykłady zastosowania zostały przedstawione w podrozdziale 3.7 niniejszego opracowania.

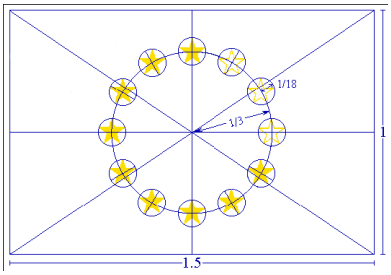
Wymagania w odniesieniu do emblematu Unii Europejskiej

Na tle niebieskiego nieba dwanaście złotych gwiazd tworzy krąg, reprezentujący unię narodów Europy. Liczba gwiazdek jest stała, ponieważ nie odnosi się ona do liczby państw członkowskich ale do symboliki liczby dwanaście, która oznacza doskonałość i jedność.

Opis heraldyczny: emblemat Unii Europejskiej

Na błękitnym tle, krąg dwunastu złotych pięcioramiennych gwiazd, nie dotykających się ramionami.

Opis Geometryczny

[3] Zob. Załącznik nr 1 do Strategii Komunikacji Funduszy Europejskich w Polsce w ramach Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013: *Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności.*

Emblemat ma formę niebieskiej prostokątnej flagi, której szerokość stanowi półtorej długości wysokości. Dwanaście złotych gwiazd rozmieszczonych w równych odstępach tworzy niewidzialny okrąg, którego środek jest punktem przecięcia się przekątnych prostokąta. Promień okręgu wynosi jedną trzecią wysokości flagi. Każda z gwiazd posiada pięć ramion położonych na obwodzie niewidzialnego okręgu. Promień okręgu równy jest jednej osiemnastej długości wysokości flagi. Wszystkie gwiazdy ustawione są w pozycji pionowej – co oznacza, że jedno ramię skierowane jest pionowo do góry, a dwa leżą na poziomej linii, prostopadłej do drzewca flagi. Gwiazdy rozmieszczone są na okręgu tak, jak godziny na tarczy zegara. Ich liczba pozostaje niezmienna.

Przepisowe kolory:

Emblemat jest w następujących kolorach:

1. NIEBIESKI ODBITY PANTONE (PANTONE REFLEX BLUE) jest kolorem powierzchni prostokąta;
2. ŻÓŁTY PANTONE (PANTONE YELLOW) jest kolorem gwiazd.

Źródło: *http:// Europa.eu.int/abc/symbols/emblem/graphics1_pl.htm*

W przypadku stosowania druku czterokolorowego (CMYK), oba standardowe kolory odtwarza się w drodze procesu czterobarwnego. I tak PANTONE YELLOW uzyskuje się dzięki użyciu koloru 100% „Process Yellow" a PANTONE REFLEX BLUE uzyskuje się przez zmieszanie kolorów 100% „Process Cyan" i 80% „Process Magenta".

Kolory w Internecie:

W palecie kolorów komputerowych PANTONE REFLEX BLUE odpowiada kolorowi RGB:0/51/153 (w systemie szesnastkowym - hexadecimal: 003399) a PANATONE YELLOW odpowiada kolorowi RGB:255/204/0 (w systemie szesnastkowym – hexadecimal: FFCC00).

Reprodukcja jednobarwna:

W przypadku użycia czarnego koloru prostokąt powinien posiadać czarną obwódkę, natomiast gwiazdy powinny być czarne na białym tle.

W przypadku użycia niebieskiego koloru (REFLEX BLUE), tło powinno być wydrukowane w 100% nasyceniu tym kolorem, z pozostawionymi na tym tle białymi gwiazdami.

Reprodukcja na kolorowym tle:

Zaleca się unikanie umieszczania emblematu UE na kolorowym tle. Jeżeli nie można uniknąć wykonywania reprodukcji na kolorowym tle, należy najpierw umieścić wokół prostokąta białą obwódkę o szerokości równej 1/25 wysokości tego prostokąta.

Informacje i wymogi w odniesieniu do emblematu Unii Europejskiej zostały zaczerpnięte z Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828 z dnia 8 grudnia 2006 r.

UWAGA. Nie jest dopuszczalne stosowanie wersji negatywowej flagi Unii Europejskiej. Wersją dopuszczalną dla technik nie pozwalających na zastosowanie koloru jest reprodukcja jednobarwna (patrz wyżej).

Wymagania w odniesieniu do logo Narodowej Strategii Spójności

Opis symboliczny: znak Narodowej Strategii Spójności

Znak graficzny NSS jest zbudowany z układu połączonych gwiazd na tle trapezu. Symbolika gwiazd nawiązuje do flagi Unii Europejskiej poprzez kolor jednej z gwiazd, jak również niebieski kolor tła. Nawiązuje również do symboliki flagi Polski – kolory pozostałych dwóch gwiazd. Znak w sposób symboliczny komunikuje o przepływie Funduszy Europejskich. Kierunek zachód – wschód został uzyskany poprzez nadanie dynamiki gwiazdom. Cała forma znaku graficznego tworzy złudzenie przestrzeni dzięki następującym zabiegom graficznym:

- nadanie efektu trójwymiarowości poszczególnym gwiazdom,
- wprowadzenie cienia rzuconego,
- nadanie perspektywy prostokątnemu tłu,
- „schowanie" fragmentu czerwonej gwiazdy w obrębie prawego boku trapezu oraz wprowadzenie na jej powierzchni cienia rzucanego przez trapez.

Niebieskie tło symbolizuje okno z widokiem na niebo, tworzy kadr przestrzeni, świata, w który lecą, wchodzą połączone gwiazdy. Połączenie gwiazd oraz ich symbolika poprzez kolor mówią nam o wspólnocie UE, jej trwałości i sile. Charakter graficzny gwiazd nasuwa skojarzenia z postaciami ludzi, wprowadzając tym samym w symbolikę aspekt ludzki. Mówi o zjawisku synergii, czyli kooperacji (współpracy) różnych czynników, której efekt jest większy niż suma ich oddzielnego działania.

Znak graficzny Narodowej Strategii Spójności.

Źródło: Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności.

Opis heraldyczny: znak Narodowej Strategii Spójności

Na niebieskim tle trzy pięcioramienne gwiazdy dotykające się ramionami. U góry gwiazda w kolorze białym, u dołu z lewej strony gwiazda w kolorze żółtym, u dołu z prawej strony gwiazda w kolorze czerwonym. Górne i dolne lewe ramiona gwiazdy żółtej wykraczają poza niebieskie tło. Górne i dolne prawe ramiona gwiazdy czerwonej są niewidoczne.

Wizualizacja znaku marki

Forma podstawowa i uzupełniająca znaku marki jest zbudowana z zestawienia znaku graficznego z logotypem w ściśle określonych proporcjach. Możliwe jest, w sytuacjach wyjątkowych, stosowanie znaku graficznego bez logotypu. **Forma podstawowa** znaku NSS dla programu regionalnego przedstawia się następująco (po prawej została przedstawiona forma znaku w wersji angielskojęzycznej dla projektów realizowanych za granicą).

Źródło: Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności.

Forma uzupełniająca znaku NSS dla programu regionalnego (po prawej została przedstawiona forma znaku w wersji angielskojęzycznej dla projektów realizowanych za granicą).

Źródło: Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności.

Kolorystyka znaku

Kolorystyka jest istotnym czynnikiem kształtującym tożsamość i sposób postrzegania marki. Kolory znaku oraz elementów systemu identyfikacji powinny być jak najbardziej zbliżone do kolorów określonych w CMYK, niezależnie od techniki reprodukcji. Parametry poszczególnych

elementów sygnetu zostały określone w Księdze Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności dostępnej na stronie internetowej www.rpo.warmia.mazury.pl (Zakładka Wytyczne Instytucji Zarządzającej ->Znaki i logotypy).

Warianty kolorystyczne znaku

Warianty kolorystyczne znaku mają zastosowanie w tych obszarach komunikacji, gdzie wykorzystanie wersji pełno kolorowej jest niemożliwe ze względów technologicznych (na przykład tłoczenie, grawerunek itp.). Poniżej przedstawiono warianty znaku w odcieniach szarości oraz warianty achromatyczne.

Znak NSS w odcieniach szarości.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Źródło: Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności.

Wariant achromatyczny znaku NSS – czarny, pozytyw.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Źródło: Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności.

Wariant achromatyczny znaku NSS – czarny, negatyw.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Źródło: Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności.

System identyfikacji wizualnej dopuszcza stosowanie znaku w wariantach jednobarwnych – monochromatycznych, ale tylko w obrębie kolorystyki przedstawionej w Księdze Identyfikacji Wizualnej. Szczegółowe wytyczne dotyczące stosowania znaku zawarto w Księdze Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności dostępnej na stronie internetowej

http://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/ZPFE/Strony/Zasady.aspx oraz na stronie poświęconej RPO WiM www.rpo.warmia.mazury.pl (Zakładka Wytyczne Instytucji Zarządzającej ->Znaki i logotypy).

Na powyższych stronach dostępne jest również do pobrania logo Narodowej Strategii Spójności.

Wymagania w odniesieniu do herbu województwa warmińsko-mazurskiego i logo Warmii i Mazur

Wzór herbu województwa warmińsko-mazurskiego został określony na mocy uchwały nr XXXIX/561/02 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 6 sierpnia 2002 r. w sprawie ustanowienia herbu, flagi, pieczęci oraz odznaki radnego województwa warmińsko-mazurskiego. Zgodnie z tą uchwałą herb województwa tworzy tarcza trójdzielna o polach barwy czerwonej, dwudzielna w pas i trójdzielna w słup w dolnej części. W polu pierwszym umieszczony jest orzeł biały w koronie ze złotym dziobem, takąż przepaską na skrzydłach i złotymi szponami. W polu drugim baranek boży srebrny (biały) ze złotą aureolą z czerwonym krzyżem wewnątrz, krwawiący do złotego kielicha, podtrzymujący przednią nogą chorągiew srebrną (białą) z czerwonym krzyżem, osadzoną na złotym drzewcu zwieńczonym złotym krzyżem. W polu trzecim czarny orzeł ze złotym dziobem, złotą przepaską na skrzydłach i złotymi szponami, ze złotą koroną na szyi, przepasany na piersi złotą literą S. Graficzny wzór herbu stanowi załącznik do uchwały.

Herb województwa warmińsko-mazurskiego.

Źródło: *http://www.rpo.warmia.mazury.p/*

Kolory	
Pantone	CMYK
Czerwień C:0,0 M:94,0 Y:100,0 K:0,0 (Pantone 1795C)	Czerwony M:100% Y:100%
Złoto C:0,0 M:8,5 Y:94,0 K:0,0 (Pantone 109C)	Złoto M:15% Y: 100%
Czerń C:0,0 M:0,0 Y:0,0 K:100,0 (Pantone OOOZ-C)	Czarny K:100%

Wzór logo Warmii i Mazur został określony decyzją Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 15 kwietnia 2003 r. Znak jest prawnie chroniony – w dniu 29 marca 2007 r. Urząd Patentowy wydał decyzję o udzieleniu prawa ochronnego nr 190790. W myśl decyzji Zarządu logo województwa jest znak słowno-graficzny, barwny. Grafika stanowi w podstawie zielona falista linia zwężająca się od prawej do lewej strony, nad którą po lewej stronie znajduje się niebieski żagiel, którego dół z lewej strony jest rozerwany wzdłuż dwóch falistych linii. Po prawej stronie żagla umieszczone jest żółte słoneczko. Pod zieloną falą jest czarny napis WARMIA MAZURY, pisany czcionka dużą autorską.

Logo Warmii i Mazur

Źródło: *http://www.rpo.warmia.mazury.p/*

Kolory
Żółty – Pantone 108 CO MO Y 100 KO
Niebieski – Pantone 640 C100 M60 YO KO
Zielony – Pantone 355 C100 M40 Y100 KO
Szary – Pantone 430 CO MO YO K96

Wszystkie logotypy mające zastosowanie w informacji i promocji projektu dofinansowanego w ramach RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013 są dostępne pod adresem internetowym www.rpo.warmia.mazury.pl/ (Zakładka Wytyczne Instytucji Zarządzającej ->Znaki i logotypy).

3. Wytyczne w sprawie obowiązkowych działań informacyjnych i promocyjnych

3.1. Tablica informacyjna

Obowiązki Beneficjentów w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych skierowanych do opinii publicznej wynikają z artykułów 8-9 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 oraz Rozporządzenia Komisji (WE) nr 846/2009 z dnia 1 września 2009 r. Zakładają one, że **Beneficjenci są odpowiedzialni za informowanie opinii publicznej o pomocy otrzymanej z funduszy.** Artykuł 8, podpunkt 3 Rozporządzenia KE zakłada, że Beneficjent, w trakcie realizacji operacji, umieszcza **tablicę informacyjną** w każdym miejscu realizacji operacji spełniającej następujące warunki:

a) całkowity wkład publiczny do operacji (dofinansowanie) przekracza 500 000 EUR;

b) operacja dotyczy finansowania robót infrastrukturalnych lub budowlanych.

Powyższe wymagania zostały rozszerzone przez Instytucję Zarządzającą RPO WiM.

Wymagania Instytucji Zarządzającej RPO WiM

Beneficjenci mają obowiązek ustawiania tablicy informacyjnej dla projektów dotyczących robót infrastrukturalnych lub budowlanych.

Tablica informacyjna zawiera, co najmniej, następujące informacje:

- znak Narodowej Strategii Spójności oraz logotyp: Program Regionalny. Narodowa Strategia Spójności;
- flagę Unii Europejskiej oraz odniesienie słowne do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- herb województwa warmińsko-mazurskiego;
- logo Warmii i Mazur, które jest zawsze umieszczone na zewnątrz ciągu znaków bądź logotypów (patrz symulacje na końcu opracowania);
- Napis „Projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013”;
- OPCJA: w przypadku projektów współfinansowanych także z budżetu państwa lub budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego, do powyższego napisu należy dodać odpowiednio: „oraz z budżetu państwa'' lub „oraz z budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego'';
- tytuł projektu, wartość całkowitą projektu oraz kwotę dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a także nazwę Beneficjenta (UWAGA: wartość całkowitą projektu, która zostanie umieszczona na tablicy należy ustalać na podstawie rzeczywistych wydatków, które zostały ujęte w umowie/aneksie do umowy[4]);
- hasło określone przez IZ RPO: „Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy” podkreślające wartość dodaną pomocy Wspólnoty;

[4] Sytuacja może dotyczyć inwestycji, w której po wyborze Wykonawcy w przetargu, wartość inwestycji uległa zmianie i w związku z tym umowa wymagała aneksu, zmieniającego wartość inwestycji

Założenia i Wytyczne Instytucji Zarządzającej RPO WiM

Na podstawie zapisów rozporządzeń unijnych oraz założeń IZ RPO WiM ustalono poniższe wytyczne dla Beneficjentów programu RPO WiM:

- ⇨ Informacja o dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego powinna zajmować co najmniej 25% powierzchni tablicy.
- ⇨ Tło tablicy powinno być w kolorze białym, czcionka użyta na tablicy do określenia wymaganych informacji powinna być z serii ARIAL CE.
- ⇨ Przepisy UE nie określają rozmiarów tablicy informacyjnej ograniczając się do stwierdzenia, że tablica powinna być widoczna. IZ RPO WiM określiła, by wielkość tablicy była proporcjonalna do wysokości całkowitego wkładu publicznego do operacji[5], jednak nie mniejsza niż:

30 cm (wysokość) x 50 cm (szerokość) w przypadku projektów o całkowitym wkładzie publicznym poniżej 100 000 EUR

70 cm (wysokość) x 90 cm (szerokość w przypadku projektów o całkowitym wkładzie publicznym **od 100 000 EUR do 500 000 EUR;**

200 cm (wysokość) x 250 cm (szerokość w przypadku projektów o całkowitym wkładzie publicznym **powyżej 500 000 EUR.**

Przelicznik PLN/EUR

Dla ujednolicenia zasad związanych ze sposobem dokonywania przeliczenia wartości projektów z waluty PLN na EUR przez Beneficjentów w celu określenia wielkości tablic informacyjnych i pamiątkowych, należy zastosować kurs wymiany EUR/PLN opisany w *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie informacji i promocji* z dnia 10 czerwca 2010 r. Kurs ten stanowi **kurs Europejskiego Banku Centralnego z przedostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc dokonania obliczenia, tj. miesiąc podpisania umowy o dofinansowanie projektu.** Kurs wymiany PLN/EUR Europejskiego Banku Centralnego publikowany jest pod adresem:

http://www.ecb.int/stats/exchange/eurofxref/html/eurofxref-graph-pln.en.html

Tablica powinna być umieszczona w widocznym miejscu (zalecenia dotyczące stosowania tablic zamieszczone zostały w Rozdziale 4) w terminie **nie dłuższym niż 30 dni od dnia rozpoczęcia inwestycji**. Po zakończeniu realizacji projektu tablicę informacyjną zastępuje się stałą tablicą pamiątkową. Przykładowa symulacja tablicy informacyjnej znajduje się w rozdziale 6.

Uwaga. W informacji o dofinansowaniu nie powinno się używać nazw: beneficjenta, instytucji pośredniczących, innych źródeł finansowania, oraz wszelkich innych informacji, które mogłyby sprawić, że przekaz o udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będzie nieczytelny lub mało przejrzysty. Zamiennie ze słowem „projekt" można używać słów np.: „zakup", „inwestycja" zgodnie z zakresem przedmiotowym dofinansowania z EFRR.

3.2. Tablica pamiątkowa

Artykuł 8, podpunkt 2 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 zakłada, że Beneficjent umieszcza na stałe widoczną i dużych wymiarów **tablicę pamiątkową nie później niż sześć miesięcy** po zakończeniu operacji spełniającej następujące warunki:

[5] całkowity wkład publiczny tj. "suma wkładu wspólnotowego (środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego) oraz krajowego wkładu publicznego".

a) całkowity wkład publiczny do operacji przekracza 500 000 EUR;

b) operacja dotyczy zakupu środków trwałych lub finansowania robót infrastrukturalnych lub budowlanych.

Powyższe wymagania zostały rozszerzone przez Instytucję Zarządzającą RPO WiM.

Wymagania Instytucji Zarządzającej RPO WiM

Beneficjenci mają obowiązek ustawiania tablicy pamiątkowej dla projektów dotyczących robót infrastrukturalnych lub budowlanych oraz zakupu środka trwałego.

Tablica pamiątkowa zawiera, co najmniej, następujące informacje:

- znak Narodowej Strategii Spójności oraz logotyp: Program Regionalny. Narodowa Strategia Spójności;
- flagę Unii Europejskiej oraz odniesienie słowne do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- herb województwa warmińsko-mazurskiego;
- logo Warmii i Mazur, które jest zawsze umieszczone na zewnątrz ciągu znaków bądź logotypów (patrz symulacje na końcu opracowania);
- Napis „Projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013";
- OPCJA: w przypadku projektów współfinansowanych także z budżetu państwa lub budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego, do powyższego napisu należy dodać odpowiednio: „oraz z budżetu państwa'' lub „oraz z budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego'';
- opis projektu tj. rodzaj i tytuł operacji, wartość całkowitą projektu oraz kwotę dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a także nazwę Beneficjenta (UWAGA: wartość całkowitą projektu, która zostanie umieszczona na tablicy należy ustalać na podstawie rzeczywistych wydatków, które zostały ujęte w umowie/aneksie do umowy[6]);
- hasło określone przez IZ RPO: „Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy" podkreślające wartość dodaną pomocy Wspólnoty;

Założenia i Wytyczne Instytucji Zarządzającej RPO WiM

Na podstawie zapisów rozporządzeń unijnych oraz założeń IZ RPO WiM ustalono poniższe wytyczne dla Beneficjentów programu RPO WiM.

- ⇨ Informacja o dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego powinna zajmować co najmniej 25% powierzchni tablicy.
- ⇨ Czcionka użyta na tablicy do określenia wymaganych Informacji powinna być z serii ARIAL CE.

↳ Tablica pamiątkowa dla operacji, której całkowity wkład publiczny do operacji przekracza 500 000 EUR powinna być wielkości nie mniejszej niż 70 cm (wysokość) x 90 cm (szerokość). W przypadku inwestycji infrastrukturalnych, gdzie niemożliwe lub niezasadne jest zastosowanie wymiarów 70 cm x 90 cm dopuszcza się zmniejszenie rozmiaru tablicy pamiątkowej – minimalny rozmiar 30 cm (wysokość) x 50 cm (szerokość).

↳ Tablica pamiątkowa dla operacji, której całkowity wkład publiczny do operacji nie przekracza 500 000 EUR i jest większy niż 100 000 EUR nie powinna być mniejsza niż prostokąt o wymiarach: 70 cm (wysokość) x 90 cm (szerokość). W przypadku gdy jest to uzasadnione, (niemożliwe lub niezasadne jest zastosowanie wymiarów 70 cm x 90 cm) dopuszcza się

[6] Sytuacja może dotyczyć inwestycji, w której po wyborze Wykonawcy w przetargu, wartość inwestycji uległa zmianie i w związku z tym umowa wymagała aneksu, zmieniającego wartość inwestycji

zmniejszenie rozmiaru tablicy pamiątkowej – minimalny rozmiar 30 cm (wysokość) x 50 cm (szerokość).

↳ Tablica pamiątkowa dla operacji, której całkowity wkład publiczny do operacji nie przekracza 100 000 EUR nie powinna być mniejsza niż prostokąt o wymiarach: 30 cm (wysokość) x 50 cm (szerokość). W przypadku gdy jest to uzasadnione, (niemożliwe lub niezasadne jest zastosowanie wymiarów 30 cm x 50 cm) dopuszcza się zmniejszenie rozmiaru tablicy pamiątkowej z przyjęciem zasady, iż musi być ona czytelna i powinna się znajdować w widocznym miejscu.

Z uwagi na to, że celem tablic pamiątkowych jest pozostawienie trwałych informacji o wsparciu ze środków Unii Europejskiej, należy wykonywać je z materiałów trwałych. W przypadku, gdy tablica informacyjna spełnia wszystkie wymagania przewidziane dla tablicy pamiątkowej, można pozostawić tablicę informacyjną jako pamiątkową.

Przelicznik PLN/EUR

Dla ujednolicenia zasad związanych ze sposobem dokonywania przeliczenia wartości projektów z waluty PLN na EUR przez Beneficjentów w celu określenia wielkości tablic informacyjnych i pamiątkowych, należy zastosować kurs wymiany EUR/PLN opisany w *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie informacji i promocji* z dnia 10 czerwca 2010 r. Kurs ten stanowi **kurs Europejskiego Banku Centralnego z przedostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc dokonania obliczenia, tj. miesiąc podpisania umowy o dofinansowanie projektu.** Kurs wymiany PLN/EUR Europejskiego Banku Centralnego publikowany jest pod adresem:

http://www.ecb.int/stats/exchange/eurofxref/html/eurofxref-graph-pln.en.html

Tablica pamiątkowa powinna być umieszczona w widocznym miejscu (zalecenia dotyczące stosowania tablic zamieszczone zostały w Rozdziale 4). Tablica pamiątkowa musi zostać zamontowana najpóźniej 6 miesięcy po zakończeniu realizacji projektu. Celem jest pozostawienie trwałej informacji o wsparciu inwestycji ze środków unijnych. **Trwałość tablicy pamiątkowej została określona na co najmniej 5 lat oraz 3 lata dla projektów MSP**. Nie ma obowiązku usuwania tablic po tym okresie, jest wręcz wskazane pozostawienie ich w celu dalszego informowania ogółu społeczeństwa o dofinansowaniu ze środków Unii Europejskiej. Przykładowa symulacja tablicy znajduje się w rozdziale 6.

Przykład

Dobre praktyki stosowania tablic pamiątkowych:

- W przypadku dróg, ze względów technicznych i estetycznych, stosowane powinny być trwałe tablice zamontowane w trwały sposób.
- W przypadku budowy, remontu, modernizacji całych budynków tablice pamiątkowe powinny być wykonane z mosiądzu, marmuru lub innych trwałych materiałów.
- Dla modernizacji pomieszczeń lub części obiektu, tablica pamiątkowa powinna znaleźć się w postaci tabliczki wykonanej z trwałego materiału.
- W przypadku zakupu taboru czy innego rodzaju sprzętu ruchomego należy zamieścić na nim plakietkę informacyjną. Gdy jest to możliwe sugeruje się stosowanie tabliczek metalowych lub wykonanych z innego trwałego materiału.

Uwaga. W informacji o dofinansowaniu nie powinno się używać nazw: beneficjenta, instytucji pośredniczących, innych źródeł finansowania, oraz wszelkich innych informacji, które mogłyby sprawić, że przekaz o udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będzie nieczytelny lub mało przejrzysty. Zamiennie ze słowem „projekt" można używać słów np.: „zakup", „inwestycja" zgodnie z zakresem przedmiotowym dofinansowania z EFRR.

3.3. Plakietka informacyjna

W celu oznakowania maszyn, urządzeń, pojazdów oraz innego rodzaju sprzętu i wyposażenia zakupionego dzięki lub na potrzeby realizacji projektu należy zastosować **plakietkę informacyjną.** Wygląd i zakres informacji na niej zamieszczonych powinien spełniać następujące wymogi:

- znak Narodowej Strategii Spójności oraz logotyp: Program Regionalny. Narodowa Strategia Spójności;
- flagę Unii Europejskiej oraz odniesienie słowne do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- herb województwa warmińsko-mazurskiego;
- Napis „Zakup dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013";
- w przypadku projektów współfinansowanych także z budżetu państwa lub budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego, do powyższego napisu należy dodać odpowiednio: „oraz z budżetu państwa'' lub „oraz z budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego'';
- hasło określone przez IZ RPO: „Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy" podkreślające wartość dodaną pomocy Wspólnoty;

Minimalny rozmiar plakietki określony został na około 6-10 cm (wysokość) x 15 cm (szerokość). Jeżeli z jakichś względów nieuzasadnione lub niemożliwe będzie umieszczenie plakietki w takim wymiarze można użyć plakietki o mniejszych wymiarach, ale informacje na niej zamieszczone muszą nadal pozostawać czytelne. Przykładowa symulacja plakietki znajduje się w rozdziale 6.

Sprzęt oraz wyposażenie (komputery, drukarki, aparaty fotograficzne itp.) zakupiony/wynajęty/leasingowany na potrzeby projektu **musi być oznakowany za pomocą plakietki informacyjnej** – w widocznym miejscu; w przypadku przedmiotów na których nie ma możliwości zamieszczenia czytelnej informacji o dofinansowaniu (np. małe aparaty fotograficzne, dyktafon, itp.) możliwe jest zamieszczenie informacji na opakowaniu/etui sprzętu, przy czym musi być to opakowanie/etui użytkowane łącznie ze sprzętem (np. etui na aparat fotograficzny, ale nie opakowanie kartonowe, w którym aparat został zakupiony).

Dla oznaczenia bardzo małych materiałów dopuszcza się możliwość użycia tylko znaku Narodowej Strategii Spójności z logotypem: Program Regionalny Narodowa Strategia Spójności oraz flagi Unii Europejskiej z odniesieniem słownym do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (w bardzo wyjątkowych sytuacjach, gdy techniki wykonania uniemożliwiają czytelne zamieszczenie odwołania słownego do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, element ten nie jest obowiązkowy).

Należy pamiętać, iż informacja o dofinansowaniu oraz logotypy powinny być czytelne i wyraźne. W przypadku, gdy jest to uzasadnione, z technicznego punktu widzenia, dopuszczalne jest stosowanie wszystkich wersji logotypu (podstawowy, monochromatyczny, itd.). Nie ma obowiązku oznaczania materiałów biurowych oraz małego sprzętu o niewielkiej wartości – np. zszywacze, dziurkacze, itp. W ramach oznaczania sprzętu możliwe jest wykorzystywanie plakietek informacyjnych na folii samoprzylepnej, adhezyjnej, tabliczek plastikowych, metalowych, naszywek z materiału, graweru, haftu itp.

Uwaga. W informacji o dofinansowaniu nie powinno się używać nazw: beneficjenta, instytucji pośredniczących, innych źródeł finansowania, oraz wszelkich innych informacji, które mogłyby sprawić, że przekaz o udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będzie nieczytelny lub mało przejrzysty. Zamiennie ze słowem „zakup" można używać słów np.: „projekt", „inwestycja" zgodnie z zakresem przedmiotowym dofinansowania z EFRR.

3.4. Serwis internetowy

Promocja realizacji projektu dofinansowanego z Funduszy Europejskich wymaga odpowiedniej obsługi informacyjnej. W celu stworzenia platformy służącej gromadzeniu i przetwarzaniu informacji najbardziej racjonalnym rozwiązaniem pod względem organizacyjnym, ekonomicznym, jak i funkcjonalnym jest utworzenie **serwisu internetowego**. IZ RPO WiM sugeruje by narzędzie to zostało wykorzystane do promocji inwestycji realizowanej przy współudziale Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013. W przypadku inwestycji, których wartość wynosi ponad 50 mln EUR, a w przypadku inwestycji z zakresu środowiska wartość wynosi 25 mln EUR („duże projekty") **IZ RPO WiM nakłada obowiązek stworzenia platformy internetowej**, zawierającej co najmniej:

- wymagane znaki graficzne
- nazwę Programu Operacyjnego, nazwę i numer osi priorytetowej, działania, i poddziałania z którego realizowana jest inwestycja;
- nazwę Beneficjenta;
- wielkość dofinansowania;
- tytuł i szczegółowy opis projektu;
- hasło określone przez IZ RPO: „Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy" podkreślające wartość dodaną pomocy Wspólnoty;
- odsyłacze do oficjalnych stron Unii Europejskiej oraz serwisu internetowego poświęconego RPO WiM.

W celu przeliczenia wartości inwestycji należy zastosować kurs wymiany EUR/PLN opisany w *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie informacji i promocji* z dnia 10 czerwca 2010 r. Kurs ten stanowi **kurs Europejskiego Banku Centralnego z przedostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc dokonania obliczenia, tj. miesiąc podpisania umowy o dofinansowanie projektu.** Kurs wymiany PLN/EUR Europejskiego Banku Centralnego publikowany jest pod adresem:

http://www.ecb.int/stats/exchange/eurofxref/html/eurofxref-graph-pln.en.html

Zaleca się, aby adres internetowy projektu był publikowany w broszurach, informacjach prasowych, na tablicach informacyjnych, a także upowszechniany w inny skuteczny sposób.

Uwaga. W informacji o dofinansowaniu nie powinno się używać nazw: beneficjenta, instytucji pośredniczących, innych źródeł finansowania, oraz wszelkich innych informacji, które mogłyby sprawić, że przekaz o udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będzie nieczytelny lub mało przejrzysty. Zamiennie ze słowem „projekt" można używać słów np.: „zakup", „inwestycja" zgodnie z zakresem przedmiotowym dofinansowania z EFRR.

3.5. Spotkania informacyjne

W przypadku inwestycji, których wartość wynosi ponad 50 mln EUR, a w przypadku inwestycji z zakresu środowiska wartość wynosi 25 mln EUR („duże projekty"), Beneficjent jest zobowiązany do **zorganizowania konferencji prasowej dla opinii publicznej oraz mediów** o tematyce związanej z realizacją inwestycji dofinansowanej z Funduszy Europejskich. W przypadku projektów o mniejszym dofinansowaniu przeprowadzanie spotkań informacyjnych, czy też konferencji jest

proponowane przez IZ RPO WiM celem zwiększenia zasięgu promocji i informacji na temat uzyskanej pomocy i tworzeniu pozytywnego wizerunku Funduszy Europejskich.

W przypadku, gdy Beneficjent jest organizatorem spotkania informacyjnego takiego jak konferencja, seminarium, wystawa, udział w targach, na którym zamierza informować i promować realizację projektu współfinansowanego z RPO WiM, zobligowany jest do umieszczenia na materiałach promocyjnych, takich jak tablica informacyjna, stand, roll-up, baner, materiały konferencyjne, plakat, zaproszenie, w widocznym miejscu następujących treści:

- znaku Narodowej Strategii Spójności oraz logotyp: Program Regionalny. Narodowa Strategia Spójności,
- flagę Unii Europejskiej oraz odniesienie słowne do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.
- herb województwa warmińsko-mazurskiego,
- Napis „Projekt/Szkolenie/Spotkanie/Konferencja dofinansowany/e/a ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013”,
- w przypadku projektów współfinansowanych także z budżetu państwa lub budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego, do powyższego napisu należy dodać odpowiednio: „oraz z budżetu państwa'' lub „oraz z budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego'',
- hasło określone przez IZ RPO „Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy” podkreślające wartość dodaną pomocy Wspólnoty.

Informacja o dofinansowaniu powinna być umieszczona w widocznym miejscu i czytelna dla wszystkich osób uczestniczących w działaniach realizowanych w danym miejscu. W przypadku gdy plakat, tablica nie zawiera wyłącznie informacji o dofinansowaniu, informacja o dofinansowaniu, wraz z wymaganymi logotypami powinna zajmować co najmniej 25% powierzchni plakatu, tablicy, naklejki.

Każde pomieszczenie, w którym realizowane jest spotkanie informacyjno-promocyjne powinno zostać oznaczone poprzez wywieszenie plakatu, tablicy, naklejki lub innego rodzaju informacji zawierającej informację o dofinansowaniu projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Informacja taka proponowana jest także w siedzibie Beneficjenta projektu (np. w postaci plakatu w sekretariacie)

Uwaga. W informacji o dofinansowaniu nie powinno się używać nazw: beneficjenta, instytucji pośredniczących, innych źródeł finansowania, oraz wszelkich innych informacji, które mogłyby sprawić, że przekaz o udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będzie nieczytelny lub mało przejrzysty. Zamiennie ze słowem „projekt” można używać słów np.: „zakup”, „inwestycja” zgodnie z zakresem przedmiotowym dofinansowania z EFRR.

3.6. Publikacje i narzędzia komunikacji wizualnej i audiowizualnej

Spośród publikacji i narzędzi komunikacji wizualnej i audiowizualnej zastosowanie dla celów informacji i promocji projektu mogą znaleźć: broszury, ogłoszenia prasowe, spoty reklamowe, plakaty, ulotki, gadżety. Materiały takie powinny, w miarę możliwości, zawierać:

- znaku Narodowej Strategii Spójności oraz logotyp: Program Regionalny. Narodowa Strategia Spójności,
- flagę Unii Europejskiej oraz odniesienie słowne do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- herb województwa warmińsko-mazurskiego,
- Napis „Projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013",
- W przypadku projektów współfinansowanych także z budżetu państwa lub budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego, do powyższego napisu należy dodać odpowiednio: „oraz z budżetu państwa'' lub „oraz z budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego'',
- hasło określone przez IZ RPO „Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy" podkreślające wartość dodaną pomocy Wspólnoty.

Wszystkie publikacje powinny zawierać jasne wskazanie na dofinansowanie publikacji przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – co najmniej na stronie redakcyjnej. Logotypy mogą pojawić się jako elementy graficzne także na okładkach i innych elementach publikacji. Jeśli jest to możliwe, publikacje powinny zawierać pełne dane teleadresowe Beneficjenta oraz adresy stron internetowych instytucji zaangażowanych w proces wdrażania RPO WiM na lata 2007-2013. W przypadku materiałów drukowanych, nieposiadających strony tytułowej ani redakcyjnej (broszury, ulotki, foldery do 4 stron) informacja o dofinansowaniu wraz z logotypami powinna się znaleźć na pierwszej lub ostatniej stronie publikacji. W przypadku ulotek trójstronnie łamanych może to być także ostatnia strona poświęcona informacjom teleadresowym. Na publikacjach w wersji elektronicznej (płyty CD, DVD, VHS, pamięci flash, do pobrania z www itp.) na pierwszej stronie/ pierwszym widocznym ekranie/ oknie powitania, które ukazuje się jako pierwsze podczas odtwarzania materiałów zamieszczonych na nośniku danych powinna znaleźć się informacja o dofinansowaniu wraz z logotypami; ponadto w przypadku nośników takich jak CD lub DVD informacja o dofinansowaniu powinna znaleźć się również na płycie oraz okładce płyty (jeśli występuje, a front zapakowanej płyty jest niewidoczny). W przypadku prezentacji multimedialnych (Power Point, Flash, itp.) – co najmniej na pierwszym i ostatnim slajdzie/ oknie powinna znaleźć się informacja o dofinansowaniu.
W spotach, audycjach reklamowych musi się znaleźć informacja o dofinansowaniu projektu.

Uwaga. W informacji o dofinansowaniu nie powinno się używać nazw: beneficjenta, instytucji pośredniczących, innych źródeł finansowania, oraz wszelkich innych informacji, które mogłyby sprawić, że przekaz o udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będzie nieczytelny lub mało przejrzysty. Zamiennie ze słowem „projekt" można używać słów np.: „zakup", „inwestycja" zgodnie z zakresem przedmiotowym dofinansowania z EFRR.

Wszelkie publikacje i materiały wydawnicze muszą być opatrzone informacją „egzemplarz bezpłatny"

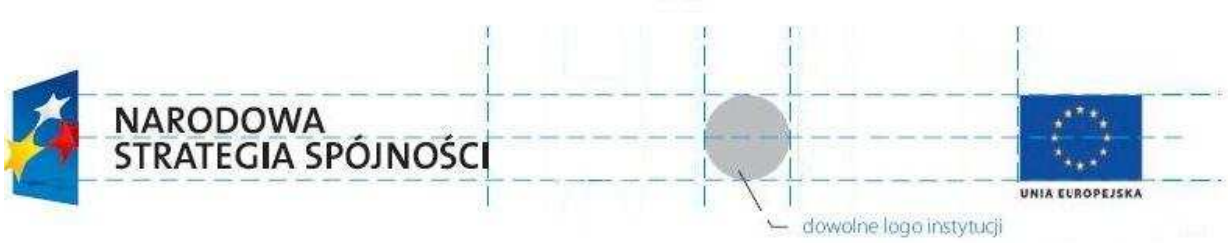
3.7. Zestawienia znaków graficznych/logotypów

Informacje ogólne
Logotypy poszczególnych programów operacyjnych oraz Narodowej Strategii Spójności stanowią element wspólnego dla marki Funduszy Europejskich systemu identyfikacji wizualnej. System wizualizacji Funduszy Europejskich w ramach Narodowej Strategii Spójności opiera się na współistnieniu dwóch ściśle określonych znaków obowiązkowych: logo UE wraz z obowiązkowymi odniesieniami i logo z sytemu wizualizacji Narodowej Strategii Spójności oraz towarzyszącej im odpowiedniej liczbie znaków uzupełniających, symbolizujących odpowiednio np.: region, instytucję

zarządzającą, pośredniczącą, wdrażającą lub Beneficjenta. W przypadku województwa warmińsko-mazurskiego jest to znak NSS z dopiskiem Program Regionalny, który został przedstawiony w rozdziale 2.

W myśl zapisów Księgi Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności w zestawieniach z innymi znakami[7] logo Narodowej Strategii Spójności powinniśmy umieszczać **zawsze u góry z lewej strony**, znak Unii Europejskiej ze słownym odwołaniem do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego **u góry z prawej strony**. W przypadku zestawienia znaków dla Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013, w przestrzeni pomiędzy wymienionymi znakami umieścić należy **herb województwa warmińsko-mazurskiego**. **Logo Warmii i Mazur** umieszcza się na zewnątrz ciągu znaków bądź logotypów w prawym dolnym rogu.

Wymagane znaki graficzne w zestawieniu mają ściśle określoną wielkość względem siebie, zgodnie z instrukcją poniżej:

Źródło: Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności

Zestawienia znaków

W trakcie realizacji projektu powinniśmy stosować znaki graficzne w konfiguracji opisanej powyżej i zaprezentowanej w rozdziale 6 na wszelkich materiałach, korespondencji i dokumentacji powstających w procesie wdrażania projektu. Wyjątek stanowią gotowe druki i formularze, narzucone lub pochodzące od podmiotów zewnętrznych, np. faktury. Często jednak nawet takie dokumenty w trakcie weryfikacji wniosku o płatność czy kontroli na miejscu mogą być opieczętowane przez IZ RPO WiM pieczęcią zawierającą znak graficzny RPO WiM w celu poświadczenia refundacji wydatków w ramach programu. Sposób oznaczenia materiałów informacyjnych i promocyjnych przedstawiony został poniżej w wariantach, w zależności od wielkości, rodzaju i techniki wykonania:

Wszelkie materiały informacyjne, promocyjne i szkoleniowe, w zależności od ich wielkości, rodzaju i techniki wykonania będą oznaczane według dwóch możliwych wariantów:

1. **wariant podstawowy - dla dużych materiałów** (materiały duże, multimedialne, wybrane drukowane)
2. **wariant minimalny - dla małych materiałów** (materiały małe, wybrane drukowane)

Podział wybranych materiałów promocyjnych dla wariantu podstawowego:

Przykłady materiału promocyjnego	Elementy wizualizacji
1. Duże materiały: a. tablice informacyjne (reklamowe), tablice pamiątkowe, b. billboardy, plakaty, c. banner, stand, roll-up, ścianki	Materiały informacyjne i promocyjne zawierają obowiązkowo: 1. Logo NSS dla Programu Regionalnego oraz logotyp: Program Regionalny Narodowa Strategia Spójności

[7] *Zob. Zestawienie znaków z Księdze Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013. http://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/ZPFE/Strony/Zasady.aspx*

konferencyjne, d. namioty, stoiska wystawowe itp. 2. Materiały drukowane: a. publikacje (np.: dokumenty programowe, broszury, ulotki, biuletyny itp.), b. notatniki, dyplomy, certyfikaty, c. informacje prasowe, reklamy i ogłoszenia prasowe, reklamy i ogłoszenia internetowe, d. teczki firmowe, kalendarze e. naklejki na sprzęt i wyposażenie itp. 3. Strony internetowe, ogłoszenia internetowe, bazy danych 4. Filmy 5. Prezentacje PowerPoint	2. Flaga Unii Europejskiej z odwołaniem słownym do Unii Europejskiej oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (pełna nazwa) 3. Herb województwa 4. Informacja o dofinansowaniu projektu 5. Hasło określone przez IZ RPO „Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy" (w przypadku materiałów wymienionych w punktach 1c - 5 można nie stosować hasła tam, gdzie wielkość, rodzaj, charakter i technika wykonania materiału promocyjnego na to nie pozwalają) Opcjonalnie: 6. Logo województwa

Podział wybranych materiałów promocyjnych dla wariantu minimalnego:

Przykłady materiału promocyjnego	Elementy wizualizacji
1. Małe materiały: a. gadżety, b. nadruki na płytach CD/DVD, itp. 2. Materiały drukowane: a. papier firmowy, b. bilety wizytowe, c. karty grzecznościowe, d. koperty, e. naklejki na sprzęt i wyposażenie itp.	Materiały informacyjne i promocyjne zawierają co najmniej: Obowiązkowo: 1. Logo NSS dla Programu Regionalnego oraz logotyp: Program Regionalny Narodowa Strategia Spójności 2. Flaga Unii Europejskiej oraz odwołanie słowne do Unii Europejskiej (w bardzo wyjątkowych sytuacjach, gdy techniki wykonania uniemożliwiają czytelne zamieszczenie odwołania słownego, element ten nie jest obowiązkowy) Opcjonalnie: 3. Logo/herb instytucji lub województwa

Wybór zastosowanego wariantu zależy od wielkości materiału, rodzaju i techniki wykonania, przy czym IK NSRO rekomenduje stosowanie wariantu podstawowego w każdym przypadku, gdy warunki techniczne to umożliwiają. Dla uzyskania pełnego spektrum zasad stosowania znaków i logotypów należy skorzystać z założeń Strategii komunikacji dla Narodowej Strategii Spójności w ramach Funduszy Europejskich na lata 2007-2013. Dokument dostępny jest na stronie www.rpo.warmia.mazury.pl w zakładce Dokumenty i wytyczne ->Krajowe ->Strategia komunikacji oraz w serwisie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego www.funduszeeuropejskie.gov.pl.

4. Stosowanie tablic informacyjnych, pamiątkowych oraz plakietek informacyjnych

Przy umieszczaniu tablic informacyjnych, pamiątkowych oraz plakietek informacyjnych należy stosować się do następujących zasad:

- W przypadku dróg tablice powinny być zamontowane na początku i na końcu odcinka drogi będącej przedmiotem projektu. Zamiast dwóch tablic można zamontować jedną tablicę dwustronną. Jeśli inwestycja jest wieloodcinkowa, każdy z jej elementów powinien zostać oznaczony zgodnie z zapisem zawartym w ostatnim podpunkcie.
- W przypadku budowy, remontu, modernizacji całych budynków tablice powinny być umieszczone na zewnątrz budynku, w widocznym miejscu frontu budynku.

- O modernizacji pomieszczeń lub części obiektu należy komunikować umieszczając tablicę pamiątkową w widocznym miejscu w części, której dotyczył projekt.
- Modernizacja pomieszczeń (części obiektu) – tablica pamiątkowa powinna znaleźć się w części, której dotyczył projekt. Wielkość tablicy pamiątkowej będzie w tym przypadku uzależniona od warunków powierzchniowych.
- Na elementach zakupionego sprzętu ruchomego należy zamieścić w widocznym miejscu plakietkę informacyjną w formie np. naklejki; w siedzibie Beneficjenta powinna w widocznym miejscu znaleźć się informacja o dofinansowaniu sprzętu ruchomego firmy zgodnie z założeniami dla tablic pamiątkowych.
- Zakup pojedynczego sprzętu nieruchomego – oznaczyć należy sprzęt plakietką informacyjną. W przypadku, gdy projekt zakładał zakup tylko sprzętu nieruchomego należy w pomieszczeniu, w którym znajduje się sprzęt zamieścić również widoczną tabliczkę zawierającą wszystkie elementy wymagane dla tablic pamiątkowych.
- Inne inwestycje – należy zastosować tablice (oznaczenia), w taki sposób, aby nie było wątpliwości o finansowaniu projektu.
- Dodatkowo należy pamiętać, że w trakcie realizacji szkoleń, konferencji, seminariów, targów, wystaw dofinansowanych ze środków EFRR, Beneficjent jest zobowiązany do wystawienia flagi Unii oraz logotypu programu (np. w formie banera czy standu). Dodatkowo należy zadbać, aby wszystkie wydarzenia związane z realizacją projektu (etapów projektu) zostały podane do wiadomości możliwie najszerszemu kręgowi osób. UWAGA! W przypadku projektów, których realizacja obejmuje również grupę docelową obcojęzyczną (np. projekty promujące produkty regionalne poza granicami kraju w przypadku Osi priorytetowej Turystyka), należy zastosować promocję projektu w języku angielskim.
- W przypadku inwestycji składających się z wielu etapów i rozproszenia przestrzennego projektu należy posługiwać się następującą zasadą:
    a. zamontować tablice (informacyjną pamiątkową) w widocznym miejscu realizacji pierwszego z etapów inwestycji, wymieniając na tablicy wszystkie etapy projektu (dotyczy także dróg); należy zastosować rozmiary tablic zgodnie z założeniami dla tablic informacyjnych i pamiątkowych przedstawionych w podrozdziale 3.1, 3.2;
    b. w miejscu realizacji każdego z kolejnych etapów inwestycji należy umieścić, zgodnie z założeniami ujętymi w podrozdziałach 3.1, 3.2, tablice informacyjne i pamiątkowe o wielkości 30 x 50 cm (dla inwestycji każdej wartości);
    c. tablica informacyjna może spełnić rolę tablicy pamiątkowej, jeżeli spełnione są wszystkie warunki opisane w pkt a i b powyżej.

5. Założenia końcowe

1. Informacja o dofinansowaniu jest umieszczana w dowolnym miejscu materiału. Musi być jednak umieszczona poza ciągiem znaków.
2. Treść informacji o dofinansowaniu może podlegać modyfikacji, rozwinięciu.
3. Hasło RPO WiM (”Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy”) jest umieszczane pod znakiem i logotypem NSS, zgodnie z przykładem tablicy informacyjnej i pamiątkowej.
4. W przypadku materiałów multimedialnych dopuszczalne jest tworzenie i stosowanie animowanych wersji elementów wizualizacji.
5. Beneficjent może umieścić adres strony www, nazwę Wykonawcy robót budowlanych lub infrastrukturalnych i inne informacje wynikające z realizacji inwestycji w przestrzeni przeznaczonej na inne logotypy, zgodnie z przykładem tablicy informacyjnej i pamiątkowej.

Realizując zaplanowane działania informacyjne i promocyjne musimy mieć świadomość, że będą one przedmiotem **kontroli** na miejscu realizacji projektu i/lub kontroli w siedzibie Beneficjenta, którą wykonuje IZ RPO/IP/IPII. Kontroli zostaną poddane oryginały dowodów księgowych, dokumentujące rzeczywiste poniesienie wydatków. Refundacji podlegają wydatki, które zostały zaksięgowane. Sprawdzeniu podlegać będzie również dostarczenie produktów i wykonanie usług zaplanowanych w kategorii wydatków informacja i promocja a więc protokoły odbioru, dokumentacja związana z ewidencją środków trwałych itd. W trakcie kontroli zweryfikowane zostanie także oznakowanie sprzętu zakupionego na potrzeby realizacji projektu. Dokumentacja dotycząca działań

informacyjnych i promocyjnych realizowanych na rzecz komunikowania wsparcia projektu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 powinna być przechowywana zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie projektu **do 31 grudnia 2020 r.**

Nie stosowanie się do zapisów umowy o dofinansowanie projektu w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych lub odmowa poddania się kontroli w tym obszarze może skutkować sankcjami w postaci wstrzymania wypłaty środków, a nawet rozwiązaniem umowy i koniecznością zwrotu wypłaconego dofinansowania.

6. Dobre i złe praktyki, przykłady

Rodzaje działań informacyjnych i promocyjnych – przykłady dobrej praktyki.

Wybór konkretnych form promocji projektu należy do Beneficjenta, chyba że zawarta umowa o dofinansowanie precyzuje obowiązkowe formy promocji. Zastosowanie właściwej formy promocji winno uwzględniać wartość oraz rodzaj i charakter przedsięwzięcia.

W myśl regulacji unijnych cytowanych w tym opracowaniu oraz zapisów umowy o dofinansowanie **Beneficjent zobowiązany jest do stosowania tablic informacyjnych i pamiątkowych**[8], tym niemniej wskazane jest stosowanie także innych form działań informacyjnych i promocyjnych, o których jest mowa poniżej. Wymagania dotyczące umieszczania znaków graficznych mają zastosowanie w szczególności do:

- Tablic informacyjnych;
- Tablic pamiątkowych;
- Korespondencji w sprawach projektu, prowadzonej ze wszystkimi partnerami i instytucjami zaangażowanymi w jego realizację;
- Dokumentacji przetargowej i ogłoszeń w procesie udzielania zamówienia publicznego;
- Umów z wykonawcami;
- Umów o pracę z pracownikami zatrudnianymi w celu realizacji projektu, opisów stanowisk pracy, zakresów czynności, wizytówek, lokalizacji personelu w instytucji Beneficjenta itd.;
- Materiałów konferencyjnych,
- Materiałów prasowych;
- Stron lub linków do stron www zawierających informacje o realizowanym projekcie;
- Oznakowania wszelkiego typu urządzeń, sprzętu zakupionego w ramach projektu;
- Wszelkich innych instrumentów mających zastosowanie przy realizacji działań informacyjnych i promocyjnych w ramach projektu.

Każda forma promocji i informowania o projekcie powinna zawierać wyraźne wskazanie, że realizowany projekt został wybrany do dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 oraz że otrzymuje wsparcie w ramach Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Przykład

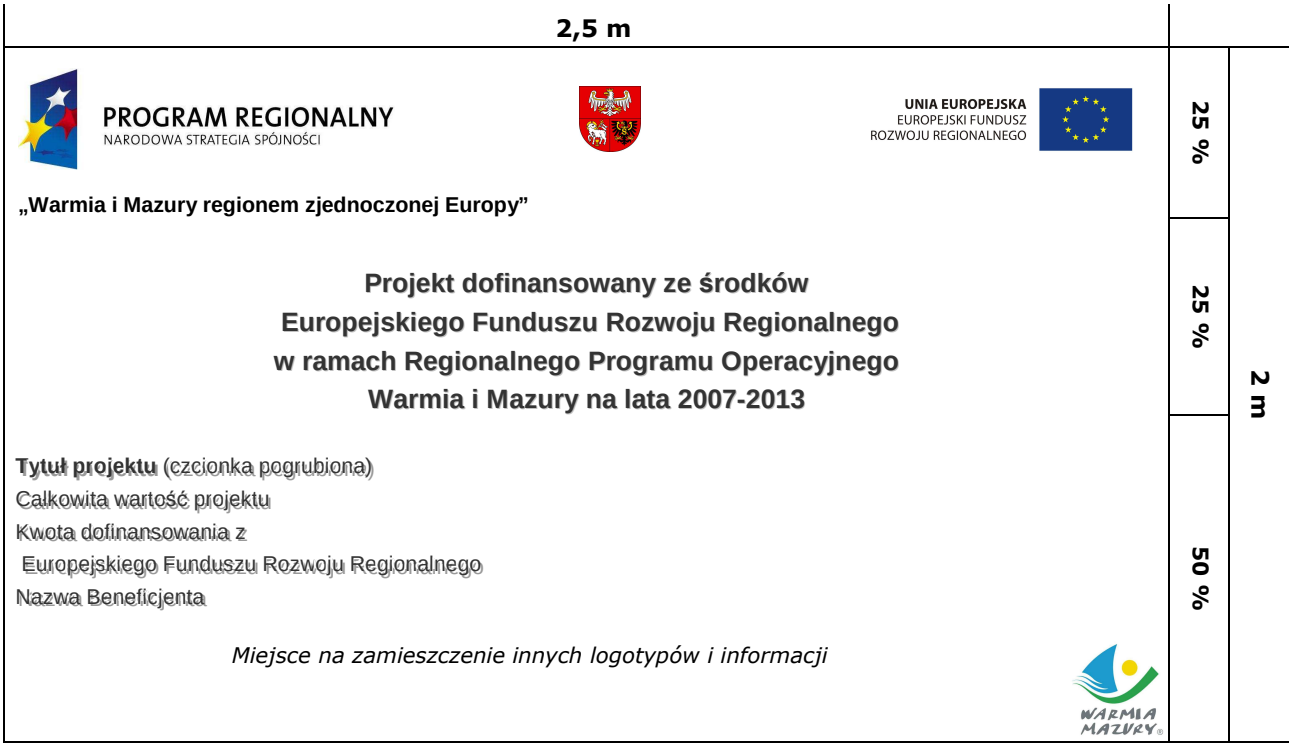
W przypadku umowy podpisywanej przez Beneficjenta RPO WiM z kontrahentami biorącymi udział w realizacji inwestycji dofinansowanej z EFRR na pierwszej stronie umowy, w górnej jej części, znajdować powinny się: znak i logotyp NSS: Program Regionalny, flaga UE z odniesieniem do EU i EFRR. W obszarze pomiędzy tymi znakami znaleźć się powinien herb województwa warmińsko-mazurskiego. Pod wymienionymi powyżej znakami powinien znaleźć się zapisek: *„Projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013”*

[8] Uwaga. Jest to ogólnie przyjęta zasada dla programów regionalnych. W przypadku inwestycji o wielkości wkładu publicznego powyżej 50 mln EUR obowiązkowe jest również stworzenie serwisu internetowego poświęconego danej inwestycji dofinansowanej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Tablica informacyjna – przykład dobrej praktyki.

Kolorystyka znaków graficznych, krój czcionki oraz powierzchnia pól zajmowanych przez poszczególne znaki i informacje przedstawione na przykładowej tablicy informacyjnej jest symulacją i służy jedynie celom ilustracyjnym. W kwestii kolorów i liternictwa należy ściśle stosować się do wartości zawartych w Księdze Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności i wymogów opisanych w Rozdziale 2.

Przykład tablicy informacyjnej dla projektu którego przedmiotem są roboty infrastrukturalne lub budowlane i całkowity wkład publiczny do projektu przekracza 500 000 EUR

Źródło: Opracowanie własne - przykład zawartości i rozmieszczenia poszczególnych treści i logotypów na tablicy informacyjnej.

Plakietka informacyjna – przykład dobrej praktyki.

Źródło: Opracowanie własne - przykład zawartości i rozmieszczenia poszczególnych treści i logotypów na plakietce informacyjnej.

Dokumentacja, papier firmowy – zestawienie znaków: przykład dobrej praktyki.

Wariant 1

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013

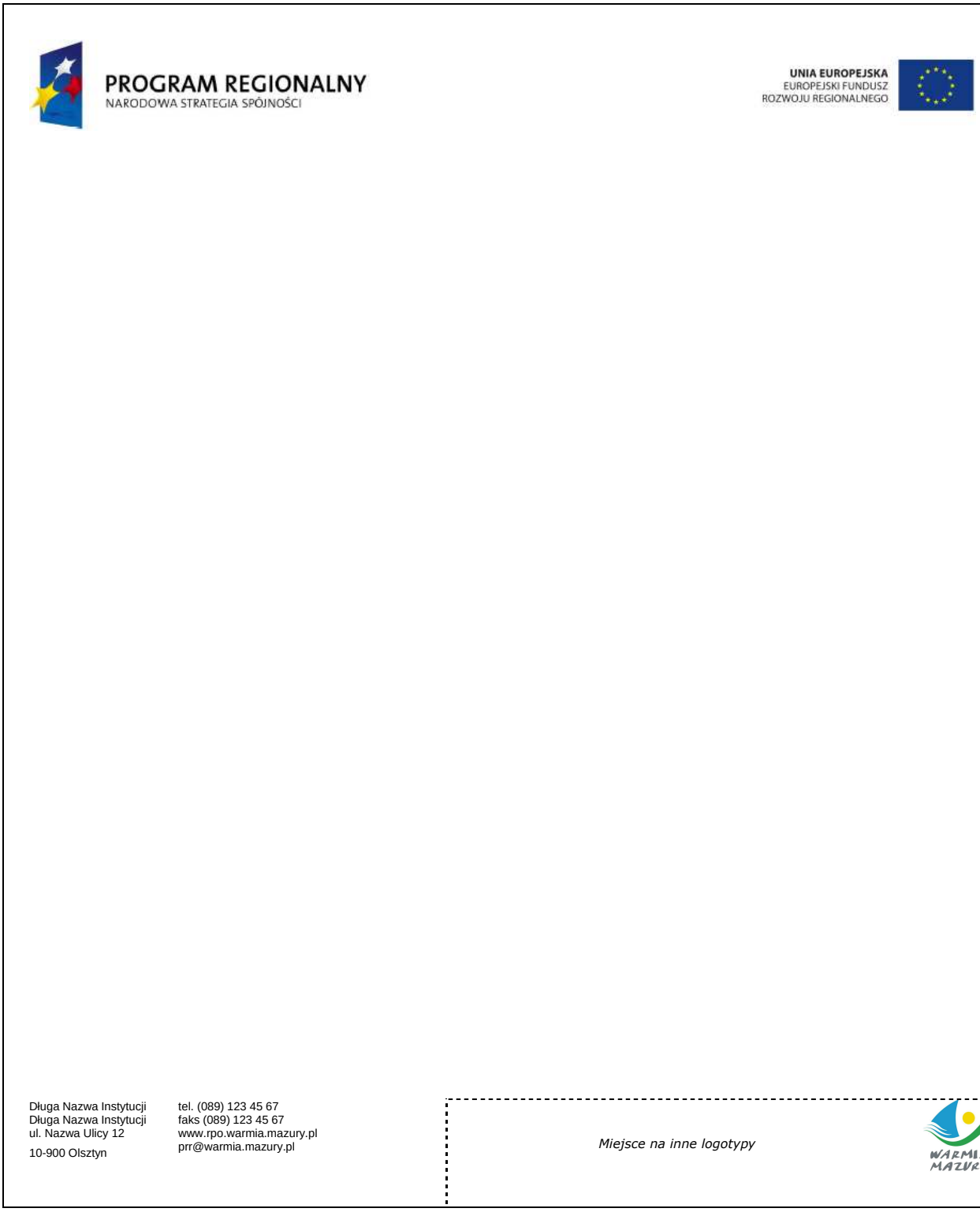
Długa Nazwa Instytucji
Długa Nazwa Instytucji
ul. Nazwa Ulicy 12
10-900 Olsztyn

tel. (089) 123 45 67
faks (089) 123 45 67
www.rpo.warmia.mazury.pl
prr@warmia.mazury.pl

Miejsce na inne logotypy

Źródło: Opracowanie własne - przykład zawartości i rozmieszczenia poszczególnych treści i logotypów na formatce pisma.

Wariant 2

Źródło: Opracowanie własne - przykład zawartości i rozmieszczenia poszczególnych treści i logotypów na formatce pisma.

Symulacja ogłoszenia prasowego

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

"Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy"

TREŚĆ OGŁOSZENIA

Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia

Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia

Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia

Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia

Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia

Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia Treść ogłoszenia

Publikacja sfinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013

Miejsce na inne logotypy i informacje

WARMIA MAZURY

Źródło: Opracowanie własne - przykład zawartości i rozmieszczenia poszczególnych treści i logotypów na ogłoszeniu prasowym.

Przykłady złej praktyki w zastosowaniu logotypów

Na wszelkich elementach/publikacjach promocyjnych zawierających opisane logotypy zabronione są następujące działania ingerujące w wygląd znaków:

- Pozbawianie logotypów jakichkolwiek elementów składowych wersji podstawowej.
- Stosowanie innych kolorów i czcionek niż wskazane w Księdze Identyfikacji Wizualnej NSS na lata 2007-2013 dla znaku programu regionalnego i Unii Europejskiej.
- Stosowanie innych kolorów i czcionek niż wskazane w dokumentacji herbu i loga województwa warmińsko-mazurskiego.
- Umieszczanie znaków na agresywnym lub wielobarwnym tle.
- Niekonsekwentne kierowanie się zasadą kolorystyki: różne wersje kolorystyczne znaków i logotypów – kolorowa i monochromatyczna (odcienie czerni). Niedopuszczalne jest na jednej powierzchni jednoczesne zastosowanie tych dwóch wariantów. Należy dodać, iż wersja kolorowa jest lepiej zauważalna niż tonacje czerni.
- Zniekształcanie proporcji znaków przez ściąganie i rozciąganie.
- Używanie skrótów UE, EFRR, NSS, RPO WiM (nie są one powszechnie znane).
- Kopiowanie dokumentów opatrzonych kolorową wersją znaku w kolorystyce czarno-białej.